

PANOPTICUM

PORTAL ZA PROMICANJE LJUDSKIH PRAVA, KULTURE I PRIRODNIH ZNANOSTI

LJUDSKA PRAVA ▾ HRVATSKA ▾ EU ▾ SVIJET ▾ PRIRODNE ZNANOSTI ▾ AKADEMSKA ČETVRT ▾ KULTURNI KUTAK ▾ MULTIMEDIJA ▾

- NASLOVNICA
- KULTURNI KUTAK
- KULTURA
- HRVATSKA NA DNU I PO KULTURNOJ POTROŠNJI

HRVATSKA NA DNU I PO KULTURNOJ POTROŠNJI

Objavljeno 28/12/2020

Razgovarala: Silvija Bushill

Foto: Mala scena

Nora Krstulović osnovala je portal Teatar.hr kao prvi komercijalni portal za kulturu u Hrvatskoj. Danas, njegova glavna i odgovorna urednica, najrelevantniji je glas o zbivanjima u kulturi s obzirom da mainstream mediji sve manje prostora posvećuju kulturnim događanjima. Zato smo upravo Nora Krstulović zamolili da prokomentira stanje na kulturnoj sceni.

Zanemarimo covid 19 (jer nam on postaje izlika za sve) i bacimo pogled na hrvatsku kulturnu scenu. Što vidite? Što ste vidjeli ranije?

Teško je zanemariti covid 19 jer se njegovi razorni učinci osim u zdravstvu možda najviše vide upravo na domaćoj kulturnoj sceni. Nezavisna kultura davno je prešla s onu stranu ruba egzistencije, dok javne ustanove i dalje uporno nastoje održavati privid normalnosti. Godinama se marljivo radilo da se cijeli sektor podjarmi, ekonomski ucijeni i učini društveno nerelevantnim, a sav taj veliki trud ovih dana konačno dolazi na naplatu.

Kazalište, odnosno svi umjetnički izrazi na pozornici, daleko su od krize – predstave su rasprodane, produkcija je živa, teorijski su temelji ojačani na akademskoj razini, suradnja s inozemstvom razvijena,... Ili je sve to privid?

To je potpuni privid. Ne treba miješati količinu s kvalitetom. Prema svim relevantnim statistikama hrvatski su građani na samom dnu europske ljestvice europskih 'kulturnih potrošača', pa ako nam se čini da sve oko nas cvate vjerojatno imamo neki problem s optikom.

Preko 68% ispitanica koje su majke smatra da primanja od umjetničkog odnosno pedagoškog rada nisu (ili većinom nisu) dovoljna za uzdržavanje djece

Ženama je glas kroz kulturu i umjetnost jedan od rijetkih izraza koji, iako često omalovažavan, dotiče njihovu stvarnost ali i propitivanje životnih i političkih samoostvarenja. Kakva je pozicija umjetnica?

Odgovorit ću vam projektom kolegica Selme Banich i Nine Gojić koje su prije dvije godine istražile 'Kako žive umjetnice'. Njihovo istraživanje pokazuje da za 83% ispitanica primanja u struci ili mirovina nisu dovoljni za podmirivanje realnih životnih potreba, da su mjesečni prihodi od kulturnog ili pedagoškog rada za čak 55% ispitanica manji od hrvatskog prosjeka, a za 34,8% ispitanica i od hrvatskog minimalca te da preko 68% ispitanica koje su majke smatra da primanja od umjetničkog odnosno pedagoškog rada nisu (ili većinom nisu) dovoljna za uzdržavanje djece. Zatim, da preko 61% ispitanica nema trajno riješeno stambeno pitanje, da je za 80% ispitanica stambeni prostor ponekad ili uvijek ujedno i njihov radni prostor te da velika većina ispitanica, uključujući i zaposlene umjetnice, ulaže

vlastite resurse u svoju umjetničku i/ili pedagošku praksu. To uključuje vlastiti novac za produkciju radova i troškove stručnog usavršavanja, radnu odjeću, obuću i opremu, knjige, kostime, informatičku opremu i opremu za snimanje slike i zvuka, vlastite instrumente, prostorne resurse, osobna vozila i drugo. Nadalje, 48% ispitanica susrelo se s nekim oblikom diskriminacije na radnom mjestu i izvan njega (većina ispitanica bile su diskriminirane na osnovi spola i rodnog identiteta, a jedan dio na osnovi rase, etničke pripadnosti i kao pripadnice nacionalne manjine), čak 36,8% ispitanica bilo je izloženo mobingu na radnom mjestu (pritom se etička povjerenstva, strukovne udruge i sindikati nisu pokazali kao efikasni saveznici u pružanju potrebne podrške), a preko 25% ispitanica je za isti posao plaćeno manje od svojih muških kolega (pritom su podaci o honorarima često nedostupni i netransparentni pa je stoga otežano reagirati na rodno uvjetovane razlike u plaćama).

Ako nam se čini da sve oko nas cvate vjerojatno imamo neki problem s optikom

Umjetnička praksa, osobito ona feministička, kreira umjetnost kao otvoreni imaginarij s različitim eksperimentima. Je li ona prisutna i u Hrvatskoj, barem na razini 70.-tih i 80.-tih godina?

Umjetnička praksa u Hrvatskoj je iznimno raznolika, no uvjeti u kojima se stvara daleko su od onih 70-tih ili 80-tih godina. Drugačiji je, naravno, i kontekst. Konačno, pitanje je što bi u 21. stoljeću u umjetnosti uopće bio eksperiment? Činjenica je, međutim, da nam je tehnologija omogućila da neprestano budemo u tijeku sa svim relevantnim umjetničkim praksama u svijetu, i da se to na razne načine zrcali u ovdašnjoj produkciji. Problem je, međutim, u činjenici da mediji rijetko imaju kapaciteta i volje pratiti produkciju unutar njezina stvarnog konteksta, pa je medijska prezentacija kulture svedena na ravan s onom industrije zabave.

Svjedočimo promociji ženskih tema i ženske senzibilnosti na filmu. Što je s kazalištem i performansima?

Na općoj, svjetskoj razini, trenutno ne postoji pandan tom filmskom pokretu, a koji bi snažno promovirao žene autorice ili žene radnice u izvedbenim umjetnostima premda bi on bio i više nego dobrodošao i potreban. Lokalno, postoji niz akcija i projekata, odnosno rukopisa koje promoviraju upravo ženski senzibilitet, poput primjerice kompletnog opusa kolegice redateljice Marine Petković ili nedavne akcije Čitanje NJE tijekom koje je šest mladih glumica tražilo autore ženskih likova. Nažalost, hrvatske izvedbene umjetnosti nemaju nikakvu krovnu organizaciju koja bi se tim pitanjem mogla i trebala pozabaviti pa je ta borba i dalje isključivo na plećima istih onih žena koje se s njom ionako svakodnevno nose.